

■ УДК 05: 27

Ю. Д. Мусієнко, аспірант, Харківська державна академія культури, м. Харків

РЕЛІГІЙНІ ПРАВОСЛАВНІ ЖУРНАЛИ ЯК СКЛАДОВІ ДОКУМЕНТАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Розглянуто та проаналізовано релігійні православні періодичні видання України, основні характеристики православних журналів та тенденції розвитку їх видання в історичному та сучасному вимірах. Проаналізовано сучасні українські електронні православні журнали, які наявні в інтернет-мережі.

Ключові слова: *інтернет-видання, релігійні періодичні видання, православні журнали, інтернет-видання, електронні православні журнали України.*

Ю. Д. Мусиенко, аспирант, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

РЕЛИГИОЗНЫЕ ПРАВОСЛАВНЫЕ ЖУРНАЛЫ КАК СОСТАВЛЯЮЩИЕ ДОКУМЕНТАЦИОННОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕЛИГИОЗНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

Рассмотрены и проанализированы религиозные православные периодические издания Украины, основные характеристики православных журналов и тенденции развития их издания в историческом и современном измерениях. Проанализированы современные украинские электронные православные журналы, которые представлены в интернет-сети.

Ключевые слова: *интернет-издания, религиозные периодические издания, православные журналы, электронные православные журналы Украины.*

Yu. D. Musienko, postgraduate student, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

RELIGIOUS ORTHODOX JOURNALS AS A COMPONENT OF DOCUMENTATION SUPPORT OF THE ACTIVITIES OF RELIGIOUS ORGANIZATIONS

This paper deals with the Orthodox religious periodicals of Ukraine. It describes the main characteristic features of the Orthodox journals and development trends of their publication in the historical and contemporary dimensions. The author analyzes contemporary Ukrainian Orthodox electronic journals that are presented on the Internet network.

Key words: *Internet-publications, religious periodicals, Orthodox journals, electronic Orthodox journals of Ukraine.*

Постановка проблеми. Інформування про перебіг релігійних процесів, що відбуваються в державі, здійснює релігійна журналістика. Релігійній тематиці присвячені не тільки спеціальні (релігійно-церковні), а й загальноукраїнські видання.

Фахівці підкреслюють: Україна належить до країн, де християнські традиції та культура впродовж віків відігравали важливу роль, незважаючи на те, що тривалий період панування комуністичного режиму значно послабив старі релігійно-соціальні засади суспільства. Хоча ще до проголошення незалежності 1991 р. в Україні вже розпочалося релігійно-духовне відродження, яке супроводжувалося складними процесами міжконфесійного протистояння. Протягом останнього десятиліття важливого значення в цьому процесі набули релігійні засоби масової інформації, переважно газети й журнали (Антошевський).

Періодичні видання — важлива складова документаційного забезпечення релігійних організацій (конфесій, єпархій, церков), як і організаційні інституції: архіви, бібліотеки, канцелярії тощо. Вони спрямовані супроводжувати та реалізовувати головні функції релігійних організацій: інформаційну, популяризаторську, комунікативну та ін.

Православні періодичні видання розглядали та вивчали фахівці з журналістики, однак не зацікавили фахівців-документознавців. Водночас сучасний стан документаційного забезпечення релігійних організацій, зокрема православних, свідчить про зростаючу роль періодики й особливо журналів у розвитку православних поглядів на сучасне суспільство, зокрема їхніх електронних аналогів в інтернет-мережі.

Мета статті — проаналізувати сучасний стан православних журналів та їхніх електронних аналогів в інтернет-просторі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню періодичних видань релігійного профілю присвячено немало наукових публікацій з журналістики, В. Ігнатієнко, А. Животко, І. Левицький та ін. висвітлювали історію релігійних журналів, аналізували українську релігійну періодику, переважно діаспори. На важливості питань релігійної журналістики акцентували автори наукових публікацій Ю. Комінко, А. Юраш, С. Губенко, А. Бойко, О. Чиркова, І. Жердева та ін., більшість з котрих також розглядали церковно-релігійну пресу в історичному аспекті. Сучасні проблеми розвитку релігійної преси набули висвітлення в статтях Т. Антошевського, І. Швець, а також у дисертаціях А. В. Юраша, котрий визначив завдання релігійної преси (Юраш, 1996); І. М. Склена, який досліджував релігійну пресу України, зокрема видання католицьких і православних Церков як сегмента сучасної української журналістики (Антошевський; Різун, 2002; Склена, 2008).

Виклад основного матеріалу дослідження. Серед головних завдань релігійної періодики, згідно з А. В. Юрашем (1996), наявні такі: роз'яснювати релігійну доктрину з метою підтримки релігійних переконань вірян; популяризувати основи релігійного вчення для іншоконфесійної та атеїстичної аудиторії, здійснювати теологічну, церковно-історичну полеміку та дискусії; інформувати причетних цього віросповідання та всіх, хто потенційно цікавиться релігійною проблематикою, про різні аспекти церковного життя; оцінювати з позицій певної ідеології (політичних, економічних, культурних тощо) події всіх сфер життєдіяльності суспільства задля формування специфічно церковного погляду на ці проблеми.

Релігійна преса пропагує богословську доктрину конкретної Церкви або релігійної громади, яка є її засновником, а також оцінює суспільні, економічні, культурні процеси з позиції цієї громади. Основні завдання релігійної преси — переконання читачів у догмах і засадах християнської віри (відповідно до богословського вчення конкретної Церкви), інформування багатьох вірян про релігійно-церковні події та формування ставлення до суспільно-політичних, культурологічних, моральних тем з позиції релігійного вчення конкретної Церкви. Виокремимо такі типи періодичних видань у сучасній релігійній пресі України: загальноцерковні, єпархіальні, видання монаших Чинів і Громад; видання, присвячені провідній тематиці — молодіжній, науковій, суспільно-релігійній, які мають самостійний статус, та ін. (Скленар, 2008).

Розвиток православних релігійно-церковних журналів пов'язують з відновленням української державності в 1917–1918 рр., з прийняттям у квітні 1991 р. Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» (Про свободу совісті та релігійні організації, 1991).

В історичному аспекті в релігійно-церковній пресі виокремлюють українську православну релігійно-церковну пресу, початок якої в центральних і східних землях України пов'язують з Російською православною церквою, яка впродовж XIX і початку XX ст. була в тих умовах російською за мовою та ідеологією. Офіційні органи Російської православної церкви були «Єпархіальныя Ведомости», які виходили друком з 1860 рр. при кожній єпископській кафедрі: «Херсонскія Єпархіальныя ведомости» (в Одесі з 1860 р.), «Кіевскія Єпархіальныя Ведомости» (з 1861р.), «Черниговскія ...» (з 1861 р.), «Подольскія ...» (у Кам'янці-Подільському з 1862 р.), «Полтавскія...» (з 1863 р.), з 1867р. «Харьковскія ...», «Таврическія ...» (у Сімферополі), «Волынскія ...» (в Житомирі), з

1872 р. «Екатиринославскія ...» і з 1877 р. «Холмско-Варшавській Єпархіальний Вестникъ». Крім офіційних повідомлень та інформації, у цих виданнях друкували проповіді, студії на богословські й релігійні теми, а також матеріали з місцевої історії та етнографії. Науковим журналом були «Труды Киевской Духовной Академіи» (з 1860 р.). Недовго виходили друком загальнорелігійні часописи «Духовный Вестникъ» та «Духовный Дневникъ» (обидва в Харкові, у 1860 рр.). Допоміжну роль відігравали, зокрема в складанні проповідей священиками, київський місячник «Проповедническій Листокъ» та тижневик Київської духовної семінарії «Руководство для сельскихъ пастырей» (з 1860 р.). Політично-релігійним часописом був «Почаевскій Листокъ» (з 1887 р.), орган чорносотенного «Союза Русского Народа». Українською мовою друкувався частково журнал Свято-Богородицького Братства в Холмі «Холмская Русь» (з 1912 р.) (Кубійович, 1955–2003).

З відновленням української державності в 1917–18 рр. почали виходити друком релігійно-церковні журнали в різних містах України. Міністерство віросповідань УНР друкувало офіціоз «Віру та Державу» (1918 р.) і «Слово» (з жовтня 1918 р.). У Києві публікувався «Київ. Православний Вісник», у Житомирі — «Світець», у Запоріжжі — «Церковний Вісник», у Волині — з 1917 р. «Православна Волинь». З постановням УАПЦ Всеукраїнська православна церковна Рада видавала в Харкові журнал «Церква й життя» (1927–1928 рр.); органом митрополита Пімена був двомісячник «Український Православний Благовісник» (1925–1932 рр.), органом Всеукраїнської Православної Автокефальної Церкви — «Церковні Вісті» (1927р.). Але пізніше діяльність УАПЦ була припинена.

З 1931 р. православні єпархії й парафії на центральних і східних українських землях, і з 1945 р. також на західних українських землях розповсюджувався опублікований у Москві «Журнал Московской Патриархии», який з 1946 р. виходив друком українською мовою у Львові й з 1971 р. в Києві як орган екзарха Російської православної церкви для України, місячник «Православний Вісник» (у 1946–48 рр. під назвою «Єпархіальний Вісник»), призначений для Львівської єпархії. Ці журнали друкувалися невеликими накладками. Значно численніша за назвами й накладками була антирелігійна преса УРСР, як і в усьому СРСР (Кубійович, 1955–2003).

Аналіз історичних фактографічних відомостей дозволяє сформулювати висновок: православні журнали і православна церква вільніше розвивалися на українських землях, що перебували під владою

інших держав та/або були частиною в межах української діаспори. Серед місць видання православних журналів за роки ХХ ст. відзначимо такі: Польща (Волинь, Варшава), Закарпаття (Буковина), Чехословаччина, США (українська еміграція), Канада (українська еміграція), Аргентина та Бразилія (українська еміграція), Європа (Англія та Німеччина) (українська еміграція), Австралія й Нова Зеландія (українська еміграція). Переважну більшість журналів друкували на території Польщі (Волинь, Варшава), а також представники української діаспори в США (Чикаго, Філадельфія) та Канаді (Вінніпег) (Кубійович, 1955–2003).

Активний розвиток релігійних періодичних видань, зокрема й православних, розпочався після прийняття в квітні 1991 р. Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації», ст. 22 якого надала юридичне право релігійним організаціям «<...> виготовляти, експортувати, імпортувати й розповсюджувати предмети релігійного призначення, релігійну літературу та інші інформаційні матеріали релігійного змісту» (Швець, 2012, с. 412).

Загалом православні періодичні видання представлені в Україні багатьма різноманітними журналами, бюлетенями. У них переважають катехитично-повчальні, моралізаторські матеріали, проповіді, новини церкви; лише деякі надають суспільній тематиці належну увагу. На думку фахівців, найнетерпимішими до інших конфесій є видання УПЦ МП, у яких критикуються «неканонічні» православні та уніати; УПЦ КП також критикує, але переважно УПЦ МП за промосковську позицію, а деякі нетрадиційні конфесії переважно зневажливо ставляться до традиційних церков. Проте часто в газетах чи журналах традиційних церков наявні застереження щодо діяльності сект, новітніх релігійних рухів, сатаністів, особливо це стосується впливу останніх на молодь (Антошевський).

Наприклад, серед періодичних видань УПЦ КП — журнал «Інформаційний бюлетень УПЦ КП», у якому публікують новини, офіційні матеріали та критичні статті щодо інших конфесій, насамперед УПЦ МП; також є матеріали соціального змісту. «Інформаційний бюлетень» складається з офіційних повідомлень, відомостей про діяльність Предстоятеля УПЦ КП Патріарха Філарета та дайджесту статей інших видань. Усі газети й журнали є україномовними, за винятком «Інформаційного бюлетеня», у якому трапляються російськомовні статті, передруковані з інших видань (Антошевський).

За конфесійною ознакою в Україні домінує православ'я, що становить 52,2% загальної кількості релігійних осередків вірян країни

(Антошевський). Діяльність православ'я в Україні в радянський період висвітлювали різні журнали, серед яких особливе місце посідає «Православний вісник» загальноцерковного спрямування. Спочатку він друкувався як «Епархіяльний вісник», заснований у 1946 р. у Львові. Пізніше журнал перейменували на «Православний вісник»; деякий час (1958–1968 рр.) часопис не виходив друком, а в 1970 р. почав друкуватися в м. Київ. Правонаступницями «Православного вісника» вважають себе церкви православної конфесії: УПЦ МП, УПЦ КП й УАПЦ. З 1992 р. під керівництвом Інформаційного управління Київської патріархії «Православний вісник» стає офіційним виданням УПЦ КП; журнал виходить один раз на два місяці й має статус науково-богословського видання (Антошевський; Швець, 2012, с. 416).

Виявленню кращих журналів допомагає Фестиваль православних ЗМІ, започаткований у 2009 р., який регулярно визначає найкращі періодичні видання за рік і рекомендує їх до читання та розповсюдження. Так, у 2012 р. Координаційна рада СІПВ УПЦ розглянула та затвердила перелік ЗМІ, рекомендованих для загальноцерковного поширення, серед періодики яких такі журнали: «Православний вісник», «Труды КДА», «Академический летописец», «Православие и медицина», «Самарянка», «Фамилия», «Отрок. UA», «Живой родник», «Радость моя», «Шишкин лес», «Капельки», «Богдан». Кандидатами на отримання грифа «рекомендовано Синодальним інформаційно-просвітницьким відділом УПЦ» стали київські журнали «Православний вісник» і «Фамілія», донецьке молодіжне видання «Радість моя», новий український журнал, який виходить друком у Бердянську, «Лоза» (Швець, 2012, с. 417).

У 2012 р. УПЦ КП з благословення Високопреосвященнішого Іоана, митрополита Черкаського й Чигиринського засновано перше україномовне православне видання для жінок — альманах «Симфонія», який виходить друком один раз на рік. Вдало підібраний різноманітний матеріал висвітлює духовні традиції, надає поради стосовно сімейних стосунків і виховання дітей, налагодження побуту, поліпшення здоров'я тощо (Швець, 2012, с. 414).

На думку фахівців, за роки незалежності релігійна преса відродилася, сформувалася та посіла свою нішу в медіа-просторі України. Більшість часописів на високому професійному рівні дотримує позиції своїх засновників, має електронну версію, співпрацює зі світськими ЗМІ. Водночас, згідно з даними Державного департаменту в справах національностей та релігій, деякі церкви та релігійні грома-

ди не мають друкованого періодичного видання, зареєстрованого на території України (Швець, 2012, с. 420).

Тобто сучасні тенденції функціонування православних релігійних журналів, як і періодичних видань інших конфесій — це поширення їх інтернет-видань (або електронних журналів).

Однак фахівці відзначають недостатньо розвинуту присутність християнських (православних і католицьких) церков та їхніх журналів в інтернеті. Багато з видань УПЦ мають електронну пошту й лише деякі — свої веб-сайти, проте вони нерегулярно оновлюються. З усіх конфесій чи не найякіснішою є сторінка Римо-Католицької Церкви, дещо гіршими — сторінки УПЦ МП, УПЦ КП, УАПЦ, УГКЦ. Багато друкованих видань не мають навіть електронної пошти. Найчисельнішою є мережа протестантських інтернет-сторінок (РІСУ вдалося нарахувати понад 100). Крім християнських, в Україні виходить друком незначна кількість мусульманських (в Києві та Криму) і єврейських (на півдні та сході України й у Львові) релігійних видань, у яких переважають матеріали повчального та обрядового змісту, а також є новинні (Антошевський).

Згідно з аналізом електронних релігійних ЗМІ, на прикладі декількох видань, переважно із західно-українського регіону, розглянемо загальні тенденції розвитку та перспективи релігійних інтернет-видань в Україні (Різун, 2002, с. 177).

Так, у Західному регіоні України домінуючою релігійною структурою є Українська греко-католицька церква (УГКЦ), яка й друкує періодичні видання, зокрема журнали. Деякі з періодичних видань УГКЦ мають власні інтернет-сторінки, на яких у той чи інший спосіб розміщують електронну версію свого видання. До них відноситься часопис «Місіонер» як достатньо відоме католицьке видання, але через брак коштів електронна версія цього видання міститься на інтернет-сторінці відділу приватизації Франківської райдержадміністрації м. Львів, що фактично є благодійною акцією цієї структури. Часопис розміщують на інтернет-сторінці повністю, насамперед для того, щоб з ним могли ознайомлюватися читачі із-за кордону. Одну з характерних особливостей функціонування інтернет-сторінок періодичних видань можна побачити на веб-сайті римо-католицького журналу «Слово з нами» (є також у російськомовній версії) (Різун, 2002, с. 179).

Відповідно до результатів аналізу¹ стану сучасних журналів спрямування та наявності їхніх електронних версій в інтернеті, ба-

1 <http://festzmi.org/node/998>

зуючись на відборі кращих за визначенням Фестивалю православних ЗМІ (2012–2013), отримано такі результати.

Назва	Стисла характеристика	Інтернет-адреса
«Православний вісник»	Офіційний журнал УПЦ, друкує Київська єпархія. В інтернеті є веб-сторінка з рекламою на веб-сайті УПЦ, електронної версії журналу немає, наявна тільки електронна адреса	http://orthodox.org.ua/page/zhurnal-%C2%ABpravoslavniiv%D1%96snik%C2%BB
«Труды КДА»	Журнал наукових праць з богослов'я. Виходить друком з благословення Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського й всієї України. В інтернеті є веб-сторінка на веб-сайті Київської духовної академії і семінарії Української православної церкви, є електронна версія з наданням вільного доступу до електронних випусків журналу.	http://kdais.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=37&Itemid=38
«Академический летописец»	Студентський журнал Київської духовної академії і семінарії Української православної церкви. В інтернеті є електронна версія з наданням вільного доступу до електронних випусків журналу.	http://kdais.kiev.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=39&Itemid=39
«Віра і честь»	Офіційне друковане видання синодального відділу УПЦ з взаємодії зі Збройними Силами та іншими військовими формуваннями України, видає Київська єпархія. В інтернеті є 2 веб-сторінки з рекламою друкованих випусків.	http://orthodoxy.org.ua/term/zhurnal-vira-i-chest http://kapelan.org.ua/category/zhurnal-vera-i-chest/
«ФОМА в Україні»	Журнал для широкого загалу, є веб-сайт журналу.	http://foma.in.ua/
«Самарянка»	Православний жіночий журнал, видається Дніпропетровською єпархією. В інтернеті є веб-сайт журналу.	http://samaryanka.in.ua/

«Фамілія»	Журнал для всієї сім'ї. В інтернеті є сторінка на сайті інтернет-магазину з анотаціями випусків журналу як реклама для отримання друкованої версії.	http://pravnet.in.ua/periodika/zhurnal-familiya.html
«Отрок. UA»	Православний журнал для молоді, друкує Київський Свято-Троїцький Іонінський монастир. В інтернеті є веб-сайт з наданням вільного доступу до електронних випусків журналу.	http://otrok-ua.ru/ua/main.html
«Шишкин лес»	Дитячий пізнавальний журнал, друкують Горлівська єпархія, Донецька єпархія. В інтернеті є веб-сайт журналу.	http://shishkinles.ru/parents/journal/ukraine/
«Капельки»	Дитячий пізнавальний журнал, публікує Харківська єпархія, електронного видання немає	--
«Богдан»	Дитячий журнал, друкує Дніпропетровська єпархія. В інтернеті є сторінка з рекламою на веб-сайті УПЦ, електронної версії немає, наявна електронна адреса.	--

Висновки. Православні журнали публікуються, як і раніше, у різних регіонах України, переважно в друкованих версіях. Сучасні тенденції поширення електронних журналів (або інтернет-видань) паралельно з їхніми друкованими аналогами характерні для більшості релігійних періодичних видань, зокрема й для православних журналів; вони подібні до тих, що є в інших християнських журналів (греко-католицьких та римо-католицьких). Характерні ознаки — різноманітність за цільовим та читацьким призначенням і тенденції до поширення користувачької аудиторії завдяки розміщенню журналів на ресурсах в інтернет-просторі як окремих веб-сайтів (або порталів), веб-сторінок, інтернет-реклами журналу.

Перспективи подальших досліджень полягають в аналізі електронних періодичних видань з релігійної проблематики, що виходять друком не тільки в Україні, а й у зарубіжних країнах; їх порівняльних характеристиках на технологічному та змістовому рівнях у контексті інформаційно-документаційного забезпечення релігійних організацій.

Список посилань

- Антошевський, Т. *Релігійні мас-медіа в Україні*. Взято з http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/analytic/9808/
- Балаклицький, М. (2010). *Публіцистика українських протестантів у книжково-му форматі*. Вісник Харківської державної академії культури, Збірник наукових праць, 29, 164–165. Харків.
- Глава УГКЦ про католицькі ЗМІ в Україні. Взято з <http://www.credo-ua.org/2011/06/46908>
- Кубійович, В. (Ред.). (1955–2003). *Енциклопедія українознавства: Словникова частина*. Наукове товариство імені Шевченка. Париж; Нью-Йорк: Молоде життя; Львів; Київ: Глобус. Взято з <https://uk.wikipedia.org/>
- Жердева, И. В. (2012). Современная православная периодика Украины: историография проблемы. *Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету*, 32, 333–335.
- Издательская деятельность*. Взято из <http://www.araid.org/ru/index.php?page=chet&butt=1>
- Комінко, Ю. М. *Релігійна тематика на сторінках українських загальнонаціональних видань*. Взято з <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1455>
- Періодичні релігійні видання*. Взято з <http://ure-nline.info/encyclopedia/periodychni-religijni-vydannya/>
- Про видання*. Взято з <http://www.credo-ua.org>
- Про свободу совісті та релігійні організації*. (1991). № 988-XII. Відомості Верховної Ради УРСР, 25, 283. Київ.
- Різун, Т. Б. (2002). *Релігійні електронні видання в Україні*. Поліграфія і видавнича справа, 39. Взято з <http://uadpub.uad.lviv.ua/pvs/39/33.pdf>
- Скленар, І. М. (2008). *Сучасна релігійна преса України: типологія, характеристика, домінанти*. (Автореф. дис. канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04). Київський національний університет імені Т. Шевченка, Інститут журналістики. Київ.
- Швец, І. М. (2012). *Відродження релігійної преси в Україні (1991–2011 рр.)*. ІV-та міжнародна науково-практична конференція «Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства» (25 жовтня 2012 р.). Львів. Взято з <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16552/1/41-411-421.pdf>.
- Юраш, А. В. (1996). *Українська Церква в контексті сучасних політико-конфесійних та комунікативних процесів (історико-політологічний аспект)*. (Автореф. дис. канд. політ. наук.). Львівський державний університет імені І. Франка. Львів.

References

- Antoshevskiy, T. *Religious mass media in Ukraine*. Retrieved from http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/analytic/9808/ [In Ukrainian].
- Balaklytskyi, M. (2010). *Publicistic Ukrainian Protestants in the book format. Bulletin of Kharkiv State Academy of Culture, Collection of scientific works*, 29, 164–165. Kharkiv. [In Ukrainian].
- Head of the UGCC on Catholic Mass Media in Ukraine*. Retrieved from <http://www.credo-ua.org/2011/06/46908> [In Ukrainian].
- Kubiiiovych, V. (Red.). (1955–2003). *Encyclopedia of Ukrainian Studies: Dictionary part*. Scientific Society named after Shevchenko. Paris; New York: Molode zhyttia; Lviv; Kyiv: Hlobus. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/> [In Ukrainian].
- Zherdeva, I. V. (2012). Modern Orthodox periodicals in Ukraine: historiography of the problem. *Scientific works of the Historical Faculty of Zaporizhzhya National University*, 32, 333-335. [In Russian].
- Publishing Activities*. Retrieved from <http://www.arraid.org/ru/index.php?page=chet&butt=1> [In Russian].
- Kominko, Yu. M. *Religious subjects on the pages of Ukrainian national editions*. Retrieved from <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1455> [In Ukrainian].
- Periodical religious editions*. Retrieved from <http://ure-nline.info/encyclopedia/periodychni-religijni-vydannya/> [In Ukrainian].
- On editions*. Retrieved from <http://www.credo-ua.org> [In Ukrainian].
- On Freedom of Conscience and Religious Organizations*. (1991). № 988-XII. Bulletin of Verkhovna Rada of UkSSR, 25, 283. Kyiv. [In Ukrainian].
- Rizun, T. B. (2002). *Religious electronic editions in Ukraine*. Polygraphy and publishing, 39. Retrieved from <http://uadpub.uad.lviv.ua/pvs/39/33.pdf> [In Ukrainian].
- Sklenar, I. M. (2008). *Modern religious press of Ukraine: typology, characteristics, dominant* (Abstract of master's thesis social communication: 27.00.04). Taras Shevchenko National University of Kyiv, Institute of Journalism. Kyiv. [In Ukrainian].
- Shvets, I. M. (2012). *Revival of Religious Press in Ukraine (1991-2011)*. 4th International Scientific and Practical Conference “Modern Problems of the Library's Activities in the Information Society” (October 25, 2012). Lviv. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16552/1/41-411-421.pdf>. [In Ukrainian].
- Yurash, A. V. (1996). *Ukrainian Church in the Context of Contemporary Political-Confessional and Communicative Processes (Historical and Political Aspects)*. (Abstract of master's thesis). Ivan Franko National University of Lviv. Lviv. [In Ukrainian].

UDC 05: 27

Yu. D. Musienko, postgraduate student, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

julia10192@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0002-9768-8061>

RELIGIOUS ORTHODOX JOURNALS AS A COMPONENT OF DOCUMENTATION SUPPORT OF THE ACTIVITIES OF RELIGIOUS ORGANIZATIONS

The aim of this paper is to analyze the current state of the Orthodox religious periodicals in Ukraine, as well as the development trends of their electronic versions on the Internet.

Research methodology. Major publications on the subject (research papers, theses, electronic publications) were reviewed. Factual and statistical data were widely drawn from the information and reference books, reports, and religious materials published on the websites of the dioceses and churches.

Results. It has been revealed that the religious press was sufficiently studied by experts-journalists, noting their revival at present and the formation of a separate segment in the media space. The author sums up the content and functional features of the Orthodox journals, along with newspapers and almanacs. The paper emphasizes inadequate dissemination of religious journals, including the Orthodox ones. The analysis of the Orthodox electronic journals and their comparative analysis with the print media enabled to generalize the conclusions on their further development and improvement.

Novelty. The paper attempts to reveal the features of the modern development of the Orthodox journals, compared with other Christian analogues; reflect the presence the online journals of the Orthodox profile on individual sites, web pages, and online advertising.

The practical significance. The employees of organizational structures of religious organizations (libraries, archives, offices) can find information contained in this paper useful. The research can contribute to religious organizations to enhance information and their communication functions.

Key words: *Internet-publications, religious periodicals, Orthodox journals, electronic Orthodox journals of Ukraine.*

Надійшла до редколегії 20.06.2017 р.